

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 października 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po rozpatrzeniu wniosku C. J. z dnia 9 września 2019 roku przeliczył emeryturę od dnia 1 września 2019 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto: przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1967 do 1999 oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 84,15%. Podstawa wymiaru została obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 84,15% przez kwotę bazową 2275,37 złotych co dało 1914,72 złotych. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił okresy: składkowe – 38 lat, 9 miesięcy, 11 dni i nieskładkowe – 5 lat, 7 miesięcy, 8 dni.

Wysokość emerytury została obliczona w następujący sposób:

$24\% (...),37 = 546,09$ złotych

$(465 \times 1,3\%) / 12 \times 1914,72 = 964,64$ złotych

$(67 \times 0,7\%) / 12 \times 1914,72 = 74,87$ złotych

Razem = 1585,60 złotych

(decyzja – k. 189-192 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W odwołaniu od w/w decyzji wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i ponowne przeliczenie świadczenia emerytalnego wskazując, że wysokość świadczenia emerytalnego winna zostać wyliczona z uwzględnieniem zarobków innych niż te wskazane przez ZUS. Nadto wniósł o wyrównanie emerytury od 8 maja 2008 roku

(odwołanie – k. 3-3 verte)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację z zaskarżonej decyzji. Jednocześnie wskazano, że do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia: 1967, 1971, 1980-1994, 1996, 1998-1999. Decyzją z dnia 7 lipca 2008 roku przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury od 8 maja 2008 roku. Na mocy art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej przyjęto minimalne wynagrodzenie za okres: 7.09.1963 – 09.09.1966 r. i od 01.10.1966 r. – 31.12.1979 r. W związku z czym zmianie uległy lata służące do ustalenia wwpw (przyjęto lata 1967 i 1971).

(odpowiedź na odwołanie – k. 4-4 verte)

Na rozprawie w dniu 8 września 2020 roku skarżący ostatecznie sprecyzował swoje żądanie i wniósł o przeliczenie jego świadczenia emerytalnego przy uwzględnieniu hipotetycznego wyliczenia organu rentowego zawartego w ostatnim piśmie oraz podtrzymał wniosek o wyrównanie emerytury od 2008 roku.

(e-protokół (...):12:00 – 00:15:00)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca C. J. urodził się (...).

(okoliczność bezsporna)

W spornym okresie wnioskodawca był zatrudniony kolejno:

- od 7.09.1963 r. do 9.09.1966 roku w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego w J.;
- od 1.10.1966 r. do 11.10.1981 roku w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł.;
- od 12.10.1981 r. do 31.10.1994 r. w Spółdzielni Budownictwa (...) w B.;
- od 29.04.1996 r. do 13.11.1995 r., od 29.04.1996 r. do 13.10.1996 r. od 19.05.1997 r. do 31.10.1998 r., od 1.04.1999 r. do 23.11.1999 r. w Usługi (...) w C..

(świadczenia pracy – k. 9-14, zaświadczenie – k. 33, pismo – k. 61 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W okresie od dnia 14.11.1995 r. do 01.05.1996 r., od 29.10.1997 r. do 29.03.1998 r., od 25.11.1999 r. do 02.04.2000 r. wnioskodawca był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w R. i pobierał zasiłek w okresie: od dnia 15.11.1995 r. do 01.05.1996 r., od dnia 06.11.1997 r. do 29.03.1998 r., od dnia 03.12.1999 r. do 31.12.1999 r.

(zaświadczenie – k. 15-19 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 14 maja 2008 roku skarżący złożył do ZUS wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

(wniosek – k. 1-5 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 7 lipca 2008 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał C. J. od dnia 8 maja 2008 roku, tj. od dnia wejścia w życie art. 29 ust. 1 pkt ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w nowym brzmieniu emeryturę. Do ustalenia podstawy jej wymiaru przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosił 77,32 %, zaś podstawa wymiaru została obliczona przez pomnożenie wskaźnika podstawy wymiaru 77,32 % przez 2275,37 złotych co dało 1759,32 złotych. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił: 38 lat, 9 miesięcy okresów składkowych i 5 lat, 7 miesięcy okresów nieskładkowych.

Wysokość emerytury została obliczona w następujący sposób:

$24\% (...),37 = 546,09$ złotych

$(465 \times 1,3\%) (...),32 = 886,35$ złotych

$(67 \times 0,7\%) (...),32 = 68,79$ złotych

Razem = 1501,23 złotych

(decyzja – k. 123- 124 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 29 lipca 2008 roku wnioskodawca odwołał się od w/w decyzji.

(odwołanie – k. 129-132 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 20 sierpnia 2008 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przeliczył emeryturę skarżącego od dnia 8 maja 2008 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosił 83,93 %, zaś podstawa wymiaru została obliczona przez pomnożenie wskaźnika podstawy wymiaru 83,93 % przez 2275,37 złotych co dało 1909,72 złotych.

Wysokość emerytury została obliczona w następujący sposób:

$24\% (...),37 = 546,09$ złotych

$(465 \times 1,3\%)/12 \times 1909,72 = 962,12$ złotych

$(67 \times 0,7 \%) / 12 \times 1909,72 = 74,67$ złotych

Razem = 1582,88 złotych

(decyzja – k. 145-147 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 9 września 2019 roku odwołujący złożył wniosek o ponowne przeliczenie emerytury

(wniosek k 177 akt ZUS)

Sporną decyzją z dnia 14 października 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po rozpatrzeniu wniosku C. J. z dnia 9 września 2019 roku przeliczył emeryturę od dnia 1 września 2019 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto: przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1967 do 1999 oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 84,15%. Podstawa wymiaru została obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 84,15% przez kwotę bazową 2275,37 złotych co dało 1914,72 złotych. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił okresy: składkowe – 38 lat, 9 miesięcy, 11 dni i nieskładkowe – 5 lat, 7 miesięcy, 8 dni.

(decyzja – k. 189-192 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Wykonując zobowiązanie Sądu organ rentowy dokonał w dniu 28 maja 2020 roku hipotetycznego przeliczenia świadczenia wnioskodawcy z tytułu jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł. uwzględniając na podstawie angażu wynagrodzenie:

- od 2 stycznia 1975 roku – 3100 zł miesięcznie + dodatek funkcyjny w wysokości 300 zł

- od 1 sierpnia 1976 roku – 3400 zł miesięcznie + dodatek funkcyjny w wysokości 400 zł

- od 1 sierpnia 1978 roku – 3700 zł miesięcznie + dodatek funkcyjny w wysokości 400 zł

- od 1 sierpnia 1979 roku – 4000 zł miesięcznie + dodatek funkcyjny w wysokości 400 zł

Wysokość wynagrodzenia w poszczególnych latach wynosiła:

1975 r. – 40.729,40 zł

1976 r. – 42.800 zł

1977 r. – 45.600 zł

1978 r. – 47.100 zł

1979 r. – 50.700 zł

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 93,59 % i został ustalony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1975 r. do 1994 r.

Wysokość emerytury wyniosłaby 1702,20 zł.

Wysokość emerytury została obliczona w następujący sposób:

$24\% (...),37 = 546,09$ złotych

$(465 \times 1,3 \%) (...),52 = 1072,85$ złotych

$(67 \times 0,7 \%) (\dots),52 = 83,26$ złotych

Razem = 1702,20 złotych

Po uwzględnieniu waloryzacji emerytura wyniosłaby od 1.09.2019 r. – 2319,71 zł. Od 1.03 2020 r. – 2402,29 zł.

(pismo – k. 43-43 verte)

Wykonując zobowiązanie Sądu organ rentowy dokonał w dniu 18 czerwca 2020 roku hipotetycznego przeliczenia świadczenia wnioskodawcy z tytułu jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł. przy uwzględnieniu stawek godzinowych i normatywnego czasu pracy:

- od 01.10.1966 r. do 30.11.1996 r. – 7,00 zł/h

- od 01.12.1966 r. do 31.12.1974 r. – 8,00 zł/h

Wysokość wynagrodzenia w poszczególnych latach wynosiła:

1966 r. – 4.314 zł

1967 r. – 18.816 zł

1968 r. – 18.800 zł

1969 r. – 18.704 zł

1970 r. – 18.768 zł

1971 r. – 18.784 zł

1972 r. – 18.752 zł

1973 r. – 18.816 zł

1974 r. – 18.752 zł

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, który wyniósłby 93,90 % i zostałby ustalony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. 1967 r. i od 1975 r. do 1993 r.

Wysokość emerytury wyniosłaby 1706,03 zł.

Wysokość emerytury została obliczona w następujący sposób:

$24\% (\dots),37 = 546,09$ zł

$(465 \times 1,3 \%) (\dots),57 = 1076,40$ zł

$(67 \times 0,7 \%) (\dots),57 = 83,54$ zł

Razem = 1706,03 zł

Po uwzględnieniu waloryzacji emerytura wyniosłaby od 1.09.2019 r. – 2324,51 zł. Od 1.03 2020 r. – 2407,26 zł.

(pismo – k. 51-51 verte)

Przy uwzględnieniu wynagrodzeń wnioskodawcy z tytułu jego zatrudnienia w

(...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł. to jest:

a) stawek godzinowych i normatywnego czasu pracy:

- od 01.10.1966 r. do 30.11.1996 r. – 7,00 zł/h
- od 01.12.1966 r. do 31.12.1974 r. – 8,00 zł/h

b) wynagrodzeń i dodatków wynikających z angaży:

- od 2 stycznia 1975 roku – 3100 zł miesięcznie + dodatek funkcyjny w wysokości 300zł
- od 1 sierpnia 1976 roku – 3400 zł miesięcznie + dodatek funkcyjny w wysokości 400zł
- od 1 sierpnia 1978 roku – 3700 zł miesięcznie + dodatek funkcyjny w wysokości 400zł
- od 1 sierpnia 1979 roku – 4000 zł miesięcznie + dodatek funkcyjny w wysokości 400zł,

wysokość wynagrodzenia w poszczególnych latach wynosi:

- 1966 r. – 4314,00 zł
- 1967 r. – 18.816 zł
- 1968 r. – 18.800 zł
- 1969 r. – 18.704 zł
- 1970 r. – 18.768 zł
- 1971 r. – 18.784 zł
- 1972 r. – 18.752 zł
- 1973 r. – 18.816 zł
- 1974 r. – 18.752 zł
- 1975 r. – 40.729,40 zł
- 1976 r. – 42.800 zł
- 1977 r. – 45.600 zł
- 1978 r. – 47.100 zł
- 1979 r. – 50.700 zł

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 93,90 % i został ustalony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. 1967 r. i od 1975 r. do 1993 r.

Wysokość emerytury wyniosłaby 1706,03 zł. Po uwzględnieniu waloryzacji emerytura wyniosłaby od 1.09.2019 r. – 2324,51 zł. Od 1.03 2020 r. – 2407,26 zł.

(pismo ZUS – k. 70-72 verte)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zachowaną dokumentację kadrowo-płacową skarżącego ze spornego okresu zatrudnienia obejmującą świadectwa pracy, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, a także w oparciu o hipotetyczne przeliczenia świadczenia wnioskodawcy z tytułu jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł. przy uwzględnieniu angaży, stawek godzinowych i normatywnego czasu pracy, które nie było kwestionowane przez wnioskodawcę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje w części na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.114 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1578), prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Możliwość wzruszenia decyzji rentowych polega przede wszystkim na niwelowaniu tzw. wad materialnoprawnych, czyli uchybień organu rentowego w zakresie rozstrzygania o faktach warunkujących nabycie prawa do emerytur i rent albo zaniedbań samych ubezpieczonych wywołanych nieporadnością w dokumentowaniu prawa do świadczeń lub niedostateczną znajomością warunków, od których spełnienia zależy przyznanie uprawnień ubezpieczeniowych.

Niezbędnym warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest powołanie nowych dowodów lub wskazanie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji rentowej, które mogą mieć wpływ na istnienie tego prawa. Prawo do świadczenia należy ustalić ponownie (na wniosek zainteresowanego albo z urzędu), jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody albo ujawnione okoliczności wskazujące na błędność decyzji. Zwrot „nowy dowód” obejmuje zarówno przypadki ujawnienia dowodów istniejących przed wydaniem decyzji, jak i sytuacje zgłoszenia dowodów uzyskanych po wydaniu decyzji, pod warunkiem że wynikają z nich fakty powstałe przed tym momentem. Zwrot „ujawnione okoliczności” oznacza zarówno okoliczności faktyczne, jak i okoliczności sprawy, czyli nie tylko fakty, których ustalenie warunkuje wydanie decyzji, lecz także wszelkie zachowania uczestników postępowania w sprawie ustalania prawa. Należy więc przyjąć, że „ujawnione okoliczności” to określane w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie uprawnień ubezpieczeniowych oraz uchybienia normom prawa materialnego lub/i procesowego wpływające na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego (Jankowska Karina, Jędrasik-Jankowska Inetta, Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (w:) Prawo do emerytury. Komentarz do ustaw z orzecznictwem, komentarz do art.114).

Zgodnie z art. 15 ust. 1 w/w ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Powołany ust. 6 stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z ust. 4 i ust. 5 art. 15 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3,

w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,

2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach,
z zaokrągleniem do setnych części procentu,

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Jak zaś stanowi ust. 2a art. 15 jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Zgodnie z art. 111 ust. 1 ustawy emerytalnej wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z ust. 2 i ust. 3 powołanego przepisu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia, a podstawa wymiaru emerytury lub renty, ustalona na zasadach określonych w ust. 1 i 2, podlega wszystkim waloryzacjom przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy.

Z kolei w myśl przepisu art. 53 ust. 1 powyższej ustawy emerytura obliczana według tego przepisu stanowi sumę trzech składników:

1) 24 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz

2) po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3) po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych.

Stosownie do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W postępowaniu sądowym ubezpieczony może korzystać z wszelkich środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, w szczególności z dowodów dokumentów oraz z przesłuchania świadków (zob. wyrok SN z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNP 11/1998, poz. 342).

Nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Wskazać należy, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla

rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996r. sygn. akt I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662, Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od 1 lipca 1996 r. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Wskazać należy, że zgodnie z § 21 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. z 2011 roku, nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku obowiązuje od 23 listopada 2011 roku i ma zastosowanie do wniosków w sprawach świadczeń złożonych od daty jego wejścia w życie. Zastąpiło ono Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 roku, nr 10, poz. 49, ze zm.), które dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości określało w sposób podobny. I tak zgodnie z § 20 punkt 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników były zaświadczenia zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków.

Osoba ubiegającą się o emeryturę lub rentę musi więc wykazać wysokość przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli była pracownikiem - wysokość wynagrodzenia. Za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się kwotę wynagrodzenia udowodnioną przez zainteresowanego, która nie musi odpowiadać wysokości faktycznie uzyskanego wynagrodzenia.

Orzeczenia Sądu Najwyższego jakie zapadły jeszcze na gruncie cytowanego powyżej Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku są zgodne co do tego, że ograniczenie co do środków dowodowych wynikające z §20 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym nie ma zastosowania w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za celowe i pożądane. W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazano, iż w postępowaniu sądowym nie obowiązuje ograniczenie co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określanych w § 20 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, Lex nr 32696). W sprawach emerytalno – rentowych wyliczenie wysokości świadczenia może nastąpić jedynie na podstawie zarobków faktycznie otrzymanych i to tych, od których istniał obowiązek odprowadzania składki na ubezpieczenie społeczne, co wynika jednoznacznie z treści art.15 ww. Ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W postępowaniu cywilnym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie o przeliczenie wysokości emerytury możliwe jest dopuszczenie i przeprowadzenie wszelkich dowodów, w tym także dowodu z zeznań świadków lub przesłuchania samego ubezpieczonego lub innych pracowników. Nie jest jednak możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość wynagrodzenia uzyskiwanego przez ubezpieczonego, bowiem uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 roku, I UK 36/07, Lex nr 390123). Co za tym idzie, zasada obliczania świadczeń w oparciu o rzeczywiste zarobki nie może zostać zastąpiona domniemaniem wynagrodzenia w danym roku kalendarzowym. Zgodnie zaś ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 stycznia 1998 roku (II UKN 440/97, Lex nr 34199), zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do

uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Prymat nadany dokumentacji pracowniczej prowadzi do gradacji mocy dowodowej polegającej na tym, że dokumentacja ta stanowi podstawę weryfikacji pozostałych dowodów przedłożonych przez strony.

Wysokość uzyskiwanego uposażenia może być zatem ustalana także przy pomocy innych pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia zainteresowanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku sygn. akt II UKN 186/97, Lex 32696; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006 roku sygn. I UK 115/06, Lex 303869). Przy czym nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń ubezpieczonego. Twierdzenia te muszą być udowodnione.

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela ww. stanowiska podobnie jak stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 3 września 2013 roku, III AUa 303/13 (Lex nr 1366097), że Sąd nie może ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń i uśrednień. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa. Podkreślić bowiem należy, iż stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, a określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały wyznaczone pomiędzy pracodawcą a jego konkretnym pracownikiem.

Rzeczą sądu w sprawach o wysokość emerytury jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób nie budzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i co do odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne. Nie można natomiast przyjmować wysokości wynagrodzenia opartego wyłącznie na przypuszczeniach, czy też twierdzeniach ubezpieczonego, jak też dowodach niejasnych. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony. /tak trafnie wyrok SA w Łodzi z dnia 19.10.2016, III AUa 2185/15LEX nr 2152862/.

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje niepewność czy nie zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy, a następnie kwoty świadczenia emerytalnego.

W niniejszym postępowaniu istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy ubezpieczony w spornym okresie osiągał wynagrodzenie w wyższej wysokości niż minimalne wynagrodzenie, które przyjął organ rentowy. Bezspornym było, że ustalenie wyższych zarobków przekładałoby się na wysokość należnego mu świadczenia emerytalnego.

Dlatego, w niniejszej sprawie Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dokumentacji osobowej wnioskodawcy w związku z zatrudnieniem w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł. zachowanej ze spornego okresu, co pozwoliło w sposób wszechstronny przeanalizować zasadność jego żądania.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż możliwym jest przyjęcie w miejsce minimalnego wynagrodzenia przyjętego przez ZUS wynagrodzenia w oparciu o angaże zarówno te wskazujące stawką godzinową, jak i te wskazujące stałe wynagrodzenie i dodatek. Nie ulega bowiem wątpliwości, że w ww. okresie ubezpieczony świadczył pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i z pewnością otrzymywał wynagrodzenie w wysokości co najmniej określonej zgodnie ze stawką godzinową w angażach wystawionych przez ten zakład pomnożoną przez normatywny czas pracy, a w pozostałym okresie zgodne z zapisami stałych kwot i dodatków wynikających z angaży.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy do ustalenia podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu

ubezpieczenia: 1967, 1971, 1980-1994, 1996, 1998-1999. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru określono na 84,15 %. Podstawa wymiaru została obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 84,15% przez kwotę bazową 2275,37 złotych co dało 1914,72 złotych.

Organ rentowy przy ustaleniu wysokości emerytury przyjął kwotę minimalnego wynagrodzenia za okresy zatrudnienia: 7.09.1963 r. – 09.09.1966 r. i od 01.10.1966r. – 31.12.1979 r., za które nie udokumentowano zarobków.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe miało na celu ustalić taką wysokość wynagrodzenia, jakie wnioskodawca otrzymywał. Sąd ma przy tym na względzie powszechnie znane trudności w dokumentowaniu nie tylko wysokości wynagrodzenia, ale nawet samego zatrudnienia w latach odległych od daty wniosku, związane z brakiem dokumentów, te podlegały bowiem niszczeniu po upływie określonego czasu, czy związane z likwidacją zakładów pracy i nienależytym wykonywaniem obowiązków archiwizacyjnych.

Sąd oparł się na dokumentacji osobowej i płacowej wnioskodawcy w związku z zatrudnieniem w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł., a następnie zobowiązał organ rentowy do dokonania hipotetycznego przeliczenia świadczenia skarżącego przy uwzględnieniu za okres 1966-1979 stawek godzinowych, stałego wynagrodzenia i dodatków wynikających z zapisów angażu.

Uwzględniając wskazane zarobki, hipotetyczny wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z 20 lat kalendarzowych wynosi – 93,90% (dotychczas 84,15%) i został ustalony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia czyli 1967 r, od 1975 r. do 1993 r. Tym samym hipotetycznie wyliczona emerytura jest wyższa od dotychczasowej.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Zgodnie z art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;

2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Wyjątkiem od ogólnej zasady dotyczącej terminu początkowego wypłaty czy przeliczenia świadczenia jest przewidziana w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej sytuacja, w której ponowne ustalenie prawa do świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego lub odwoławczego. Niewątpliwie, co wynika z literalnego brzmienia powołanego przepisu, ustawodawca przewidział sytuację, w której organ rentowy może być zobowiązany do wypłaty świadczenia za okres wcześniejszy, ale nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające miesiąc złożenia wniosku, jednakże musi być spełniony warunek, by odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego. Określenie "błąd organu rentowego", które dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy jest kluczowe, obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił (wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2011 r. I UK 94/11, Legalis nr 457268).

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy należy zauważyć, iż nie mamy do czynienia z błędem organu rentowego w przedmiotowej sprawie. Ani do wniosku o emeryturę, ani do wniosku o jej przeliczenie wnioskodawca nie załączył bowiem żadnych dokumentów oprócz legitymacji ubezpieczeniowej. Dopiero w toku postępowania pojawiły się nowe okoliczności w postaci dokumentacji osobowej i płacowej z zatrudnienia w spornym okresie. A zatem organ rentowy dokonując wyliczenia świadczenia skarżącego nie popełnił żadnego błędu. Z tych też względów możliwym jest przeliczenie należnej wnioskodawcy emerytury dopiero od 1 września 2019 r. tj. miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przeliczył emeryturę wnioskodawcy C. J. od dnia 1 września 2019 roku przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 93,90% wyliczonego z dwudziestu najkorzystniejszych lat kalendarzowych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1967, 1975-1993, a w pkt 2 na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w pozostałej części odwołanie jako bezzasadne oddalił.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS wraz z aktami rentowymi i pouczeniem, iż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wyroku z uzasadnieniem przysługuje mu prawo złożenia apelacji do tutejszego Sądu Okręgowego w Łodzi, którą rozpoznaje Sąd Apelacyjny w Łodzi.